

J.M.KLIMESCH

5. Michnice (Mittheilungen des Vereins für Deutsche in Böhmen, č. 31, 1893/2, s. 145-147)

Když jdete z Kaplice, hlavního místa nejnižšího okresního hejtmanství Čech, po docela pohodlné polní cestě směrem západojihozápadním, dojdete, poté, co překonáte dva mírné horské hřbety, do úsměvného údolí, kde se uprostřed šťavnatých luk a vlnících se žitných klasů v tiché odloučenosti zvedá vesnice Michnice.

Potůček protéká údolím ze severu na jih, aby se nad městečkem Rožmitál obrátil na západ a svoji hnědou vodu spojil s Vltavou.

Mezi domy sídla, přifařeného k Rožmitálu, přitahuje pozornost poutníka především takzvaný panský dům.

Jedná se o půvabný zámeček, kolem kterého je dobře udržovaná ovocná a okrasná zahrada a který zároveň označuje místo, kde se v dřívějších dobách nacházel šlechtický dvorec, sídlo leckterého urozeného.

K šlechtickým rodům, které zde kdysi pobývaly, patří také jedna větev Harrachů. V roce 1259, ve kterém je toto sídlo zmiňováno poprvé, náleží však ještě Rožmberkům. *1)

**1) Vok I. z Rožmberka daroval jím založenému cisterciáckému klášteru ve Vyšším Brodě celý desátek z tohoto dvoru. Pangerl, Urkundenbuch des Stiftes Hohenfurt, s. 3.*

J.M.KLIMESCH

5. Michnitz (Mittheilungen des Vereins für Deutsche in Böhmen, 31, 1893/2, S. 145-147)

Wenn man von Kaplitz, dem Hauptorte der südlichsten Bezirkshauptmannschaft Böhmens, auf einem ziemlich bequemen Landwege nach Westsüdwesten wandert, so gelangt man, nachdem man zwei mäßige Bergrücken überstiegen, in ein lachendes Thal, wo sich inmitten saftiger Wiesen und wogender Kornfelder in stiller Abgeschlossenheit das Dorf Michnitz (Michnice) erhebt.

Ein Bächlein durchschneidet das Thal von Norden nach Süden, um sich oberhalb des Marktfleckens Rosenthal gegen Westen zu wenden und dann sein braunes Wasser mit dem der Moldau zu vereinigen. Unter den Häusern des Ortes, der nach Rosenthal eingepfarrt ist, lenkt insbesondere das sogenannte Herrenhaus die Aufmerksamkeit des Wanderers auf sich.

Dasselbe ist ein schmuckes Schlösschen, welches ein gutgepflegter Obst- und Ziergarten umgibt und welches zugleich die Stätte bezeichnet, wo sich in früheren Zeiten ein Edelhof, der Sitz so manchen angesehenen Adelsgeschlechtes, befand.

Zu den Geschlechtern, welche hier einst gehaust haben, zählt auch ein Zweig der Harracher. Im Jahre 1259, in welchem zum ersten Male des Michnitzer Hofes Erwähnung geschieht, gehörte derselbe allerdings noch den Rosenbergnern. *1)

**1) Wok I. von Rosenberg schenkte damals dem von ihm gegründeten Cistercienserstifte Hohenfurt den gesammten Zehent von diesem Hofe. Pangerl, Urkundenbuch des Stiftes Hohenfurt, S. 3.*

Teprve ke konci 13. nebo na počátku 14. století ho pravděpodobně prodali; neboť my se v roce 1312 setkáváme se šlechticem, který se psal „z Michnice“. *2)

*2) *Emler, Regesta, III. p. 27.*

Tento šlechtic užíval jméno Philipp a náležel s velkou pravděpodobností k rodu Harrachů, protože se lze domnívat, že byl ve velmi úzkém příbuzenském vztahu s oním Janem z Michnice, který o 26 let později spravoval Michnici a Harrachem byl naprosto spolehlivě.

Pokud jde o Jana z Michnice, vlastnil mezi lety 1338 a 1361 venkovský statek, po kterém se jmenoval. *3)

*3) *Pangerl, Urkundenbuch d. St. Hohenfurt, S. 82; Urkundenb. des ehemal. Stiftes Goldenkron, s. 134.*

V erbů měl rohatou helmici. V roce 1369 byl pravděpodobně už mrtvý, protože Michnický dvůr již patřil sirotám po Ludwigu ze Světví (Gschwendu). *4)

*4) *Pangerl, Urkundenb. d. St. Hohenfurt, s. 146.*

Ludwig ze Světví je předek onoho rytířského rodu, jehož členové v 15. a 16. století užívali predikát „Pouzarové z Michnice“ a až do roku 1600 měli zboží Michnice ve správě.

On byl v letech 1350 až 1352 ve službách Rožmberků jako purkrabí města Rožmberka a žil ještě v roce 1361. *1)

Erst zu Ende des 13. oder am Beginne des 14. Jahrhunderts muß er von diesen veräußert worden sein; denn wir begegnen im Jahre 1312 einem Edelmann, der sich „von Michnitz“ schrieb. *2)

*2) *Emler, Regesta, III. p. 27.*

Dieser Edelmann führte den Namen Philipp und gehörte höchst wahrscheinlich der Sippschaft der Harracher an, da man annehmen kann, daß er in sehr naher Verwandtschaft mit jenem Johann von Michnitz gestanden, der 26 Jahre später über Michnitz gebot und ganz zuverlässig ein Harracher war.

Was Johann von Michnitz betrifft, so war derselbe zwischen den Jahren 1338 und 1361 im Besitze des Landgutes, nach welchem er sich benannte. *3)

*3) *Pangerl, Urkundenbuch d. St. Hohenfurt, S. 82; Urkundenb. des ehemal. Stiftes Goldenkron, S. 134.*

Sein Wappen stellte einen gehörnten Helm vor. Im Jahre 1369 scheint er bereits todt gewesen zu sein, weil damals der Michnitzer Hof schon den Waisen nach Ludwig von Gschwend (Czwetlaren, Světvi) gehörte. *4)

*4) *Pangerl, Urkundenb. d. St. Hohenfurt, S. 146.*

Ludwig von Gschwend ist der Ahnherr jenes Rittergeschlechtes, dessen Mitglieder sich im 15. und 16. Jahrhunderte des Prädicates „Pauser von Michnitz“ (Pouzarové z Michnic) bedienten und bis zum Jahre 1600 über das Michnitzer Gut geboten. Er stand in den Jahren 1350 bis 1352 als Burggraf von Rosenberg im Dienste der Rosenberger und lebte noch im Jahre 1361. *1)

*1) Pangerl, a.a.O., S. 98, 99, 119, 122. – Ludwig, Reliquiae manuscriptorum, IV, p. 281.

Jak on, tak i jeho potomci měli v erbu rytíře s mečem a z toho lze usuzovat, že jeho rod nebyl sourodý s Harrachy, nýbrž s rytíři z Doudleb, Malotína, Pasovar, Cipína, Metlína, Heršlaku, Trojace, Boršova nad Vltavou a mnoha jinými. Osada Světví, kde se nacházelo jeho původní sídlo, je identická s vesnicí Gschwend (Světví) v soudním okrese a jižně od Nových Hradů.
*2)

*2) Sedláček, Panství Novohradské, Památky arch. a místop. XII, p. 282. – Pangerl se vztahuje a.a.O. na jméno Czwetlaren chybně hned na Zwidlern, hned na Kirchs Schlag (Světlík).

Potomci Ludwigovi, jejichž jména jsou patrná ze sestaveného rodokmenu v Sedláčkových „Hradech a zámcích českých“, III. s. 253, prodali sice své rodné sídlo ve Světví, *3), získali je však v roce 1454 znovu a k tomu ještě hodně dalších statků v jižních Čechách, jako např. Žumberk, Svěbohy, Chwalkov, Klení, Římov, Sedlec a mnoho jiných.

*3) Mezi lety 1383 a 1435 se objevují rytíři ze Žestova jako majitelé tohoto šlechtického sídla

Dali také koncem 15. století vybudovat tvrz Cuknštejn u Nových Hradů, která od této chvíle byla nejdůležitější z jejích sídel. Jejich význam spočívá vlastně hlavně v tom, že věděli jak svůj majetek výhodnými nákupy a sňatky, jakož i racionálním

*1) Pangerl, a.a.O., S. 98, 99, 119, 122. – Ludwig, Reliquiae manuscriptorum, IV, p. 281.

Sowohl er als auch seine Nachkommen führten einen schwertschwingenden Ritter im Wappen, und darauf läßt sich schließen, daß sein Geschlecht nicht mit den Harrachern, sondern mit den Rittern von Teindles, Malotin, Passern, Zippendorf, Mödling, Herschlag, Trojas, Payreschau u. a. m. stammverwandt war. Die Ortschaft Czwetlaren oder Světví, in welcher sich sein ursprünglicher Sitz befand, ist identisch mit dem Dorf Gschwend im Gerichtsbezirke und südlich von Gratzen.
*2)

*2) Sedláček, Panství Novohradské, Památky arch. a místop. XII, p. 282. – Pangerl bezieht sich a.a.O. den Namen Czwetlaren fälschlich bald auf Zwidlern, bald auf Kirchs Schlag (Světlík).

Die Nachkommen Ludwigs, deren Namen aus der von Sedláček in seinem Werke „Hrady a zámky české“, III. p. 253 zusammengestellten Stammtafel ersichtlich sind, entäußerten sich zwar ihres Stammsitzes in Gschwend, *3) erwarben denselben aber im Jahre 1454 wieder und dazu noch viele andere Güter Südböhmens, wie z.B. Sonnberg, Zweindorf, Chwalkow, Gollnetschlag, Římau, Sedletz u. a. m.

*3) Zwischen den Jahren 1383 und 1435 erscheinen die Ritter von Schestau als Inhaber dieses Edelsitzes.

Sie ließen auch gegen Ende des 15. Jahrhunderts die Feste Zuckenstein bei Gratzen erbauen, welche fortan den wichtigsten ihrer Sitze bildete. Ihre Bedeutung besteht überhaupt zumeist nur darin, daß sie es verstanden, ihre Habe

využitím půdy, která jim náležela, rozmnožit; záležitosti země ovlivňovali jen velmi zřídka.

Po smrti Jindřicha Pausera, posledním svého rodu (roku 1600), který spravoval Michnici, dědil Častolar Langendorfer z Dlouhé Vsi. Tento prodal ale již po třech letech (15. července 1602) vedle Žumberka, Chvalkova a jiných svých zděděných statků i tvrz a vesnici Michnici za 23.000 kop míšeňských grošů Petru Vokovi z Rožmberka, který tyto uvedené vsi vložil do panství Rožmberk.

Vesnice zůstala součástí uvedeného panství až do roku 1848; naproti tomu tvrz byla včetně poplužního dvora, který k ní náležel, opět prodána a její následní majitelé náleželi v různých dobách také různým rodům.

Současný majitel zboží je poslanec říšské rady Heinrich Hütter.

***Překlad do češtiny: Helga Grimmová,
Třeboň, spolupráce Bernhard Riepl,
Kaplice***

durch günstige Käufe und Heiraten, sowie durch rationelle Ausnützung des ihnen gehörigen Bodens zu vermehren; auf die Landesangelegenheiten übten sie nur selten einen Einfluß aus.

Heinrich Pauser, der Letzte seines Geschlechtes, der über Michnitz gebot, wurde nach seinem Tode (1600) von Častolar Langendorfer von Langendorf beerbt. Dieser verkaufte aber schon nach zwei Jahren (15. Juli 1602) nebst Sonnberg, Chwalkow und anderen seiner ererbten Güter auch die Feste und das Dorf Michnitz um 23.000 Schock Meißner Groschen an Peter Wok von Rosenberg, welcher die letzteren sodann seiner Herrschaft Rosenberg einverleibte.

Das Dorf blieb mit der genannten Herrschaft bis zum Jahre 1848 vereinigt; die Feste hingegen wurde sammt dem zu ihr gehörigen Meierhofe wieder verkauft, und ihre folgenden Inhaber gehörten zu verschiedenen Zeiten auch verschiedenen Familien an.

Der gegenwärtige Besitzer des Gutes ist der Reichsrathsabgeordnete Heinrich Hütter.